

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

30.06-22 m 4-55/1-1308

Dosarul nr: 21rji-21/21

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu 28, MD-2020

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău vă expediază spre examinare sesizarea depusă de către avocatul Bîrcă Valeriu în interesele lui Serbușca Natalia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza cu nr. 21rji-21/21.

Anexă: Demersul privind ridicarea excepției de neconstituționalitate – 3 file
Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate - 14 file.
Încheierea judecătoreii Hîncești sediul Central din 20 iulie 2021 - 4 file.
Cerere de recurs - 3 file.
Încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2022 – 7 file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Diaconu Mihail

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume: **Bîrcă** 2. Prenume: **Valeriu**

3. Funcția: **avocat**

6. Numele și prenumele reprezentantului*:

7. Ocupația reprezentantului:

8. Adresa reprezentantului:

9. Tel: 10. Fax

11. e-mail:

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea a II-a a Notii Explicative)

12. Prin prezenta, solicităm respectuos Curții Constituționale efectuarea controlului de constituționalitate a sintagmei „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016.

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul cauzei nr. 21rji-21/21, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, pe marginea recursului declarat de Instituția penitenciară nr.7-Rusea împotriva Încheierii Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 20.07.2021, prin care s-a dispus liberarea condiționată a condamnatului Serbușca Natalia de pedeapsa închisorii stabilită prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 20.12.2017, cu executarea în continuare a pedepsei pe termenul rămas neexecutat de 1 an 7 luni și 19 zile, cu onorarea obligațiilor rezultate din titlul executoriu nr. 1-816/2017 privind restituirea prejudiciului în sumă de 1 357 871.64 lei.

Problema abordată în cadrul prezentei sesizări rezidă în faptul că sintagma „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală nr. 122/2003, nu asigură condițiile de calitate a legii privind previzibilitatea și claritatea, ceea ce contravine principiului accesibilității legii.

În jurisprudența sa anterioară Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat că exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară din 25-26 martie 2011, CDL-AD(2011)003rev, § 41). Principiul legalității și al certitudinii juridice consfințit prin art. 1 alin.(3) din Constituție este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate. În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. La elaborarea unui act normativ **legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate**. Previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise (HCC nr.4 din 20.02.2018, §41-45, HCC nr.26 din 27.09.2016, §53, HCC nr.23 din 05.08.2021, §§ 44-45).

Pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 69; HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 79; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 25; HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 64) (HCC nr.23 din 05.08.2021, § 53).

Curtea Constituțională a Republicii Moldova a mai stabilit că, condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 64 și jurisprudența citată acolo). O normă corespunde exigenței previzibilității atunci când oferă o măsură de protecție împotriva imixtiunilor arbitrare din partea autorităților publice (*Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Italia [MC]*, 7 iunie 2012, § 143) (HCC nr. 31 din 23.09.2021, §§ 68, 70-71).

În mai multe cauze judecate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a constatat încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție, din cauza lipsei accesului la un tribunal, atunci când o regulă procedurală a fost interpretată într-o manieră imprevizibilă și în contradicție cu principiul securității juridice sau atunci când tribunalul național a manifestat un formalism excesiv (a se vedea *Framek v. Slovacia*, 11 februarie 2014, § 44 și jurisprudența citată acolo) (HCC nr. 23 din 05.08.2021, § 77).

Pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66; *Seychell v. Malta*, 28 august 2018, § 50-52) (HCC nr.23 din 05.08.2021, § 50).

O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23.11.2015, § 61; HCC nr. 6 din 19.03.2019, § 38; HCC nr. 2 din 23.01.2020, § 46, (HCC nr.23 din 05.08.2021, § 51).

La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte și principiul coerenței (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 40). Legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30.01.2018, § 45; HCC nr. 15 din 28.05.2020, §§ 43-44).

În altă ordine de idei, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a relevat că articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul de acces la un tribunal, nu obligă statele contractante să instituie tribunale de apel sau de recurs (*Dorado Baillde v. Spania* (dec.), 1 septembrie 2015, § 18). Totuși, acolo unde există asemenea tribunale, garanțiile articolului 6 trebuie respectate, persoanelor garantându-li-se un drept efectiv de acces la un tribunal (*Maresti v. Croația*, 25 iunie 2009, § 33; *Reichman v. Franța*, 12 iulie 2016, § 29). Din această jurisprudență a Curții Europene rezultă că statul Republica Moldova trebuie să garanteze un drept efectiv de acces la un tribunal atunci când instituie un asemenea tribunal. Această concluzie este impusă și de articolul 20 alin. (1) din Constituție, care prevede că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. De asemenea, concluzia este confirmată de articolul 119 din Constituție, potrivit căruia, împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

Curtea a reiterat că atât articolul 23 alin. (2), cât și articolul 54 alin. (2) din Constituție presupun faptul că orice limitare a drepturilor fundamentale trebuie să aibă loc, în mod obligatoriu, printr-o lege. Articolul 54 alin. (2) din Constituție conține formula „prevăzută de lege”. Această formulă presupune existența unor exigențe care se referă la calitatea legii. Legea trebuie să fie accesibilă pentru persoanele vizate, clară și previzibilă în privința efectelor sale, adică trebuie să fie formulată cu o suficientă precizie pentru a le permite persoanelor vizate – dacă este necesar, cu o consiliere juridică adecvată – să prevadă, în mod rezonabil, consecințele pe care le presupune o anumită acțiune și să-și conformeze conduita.

Expresia „prevăzută de lege” presupune, inter alia, un caracter previzibil suficient al termenilor legali pentru a le oferi persoanelor îndiciile corespunzătoare cu privire la circumstanțele și la condițiile în care autoritățile pot recurge la măsuri care le afectează drepturile garantate de Constituție (HCC nr. 26 din 10.11.2020, §§ 45-47).

Considerăm că redacția art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, care operează cu sintagma „persoanele interesate”, ce determină cercul de persoane care pot ataca cu recurs încheierea instanței privind soluționarea chestiunilor referitor la executarea hotărârilor judecătorești (conform art. 469 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003), este expusă ambiguu și incert, nu asigură condițiile de calitate a legii privind previzibilitatea și claritatea, ceea ce contravine principiului accesibilității legii. Astfel, textul contestat nu corespunde exigențelor principiului calității legii, garantate de articolul 23 din Constituție.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

(A se vedea Partea a III-a a Notifei Explicative)

13. Menționăm că în baza declarației cet. Serbușca Natalia de autodenunțare din 27.07.2017, de către ofișerul principal urmărire penală al SCAUP a DP mun. Chișinău inspector principal Igor Harghel a fost emisă la 01.08.2017 *Ordonanța privind pornirea urmăririi penale* pe faptul comiterii delapidării averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, infracțiune prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod penal.

Conform *Ordonanței privind pornirea urmăririi penale* din 01.08.2017 s-a constatat că „în perioada de timp septembrie 2013 – iulie 2017, Serbușca Natalia, având intenția delapidării averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, folosindu-se de funcția deținută în cadrul ÎCS „Nobil Club” SRL, a sustras din contabilitatea întreprinderii respective mijloace bănești în valută națională în sumă totală de 1 356 196,23 lei și mijloace bănești în valută străină în sumă totală de 540 euro și 200 dolari SUA, cauzând astfel ÎCS „Nobil Club” SRL o daună materială în proporții deosebit de mari”.

Prin Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 20.12.2017, emisă în cauza penală nr. I-816/17, s-a hotărât:

- Se recunoaște vinovată Serbușca Natalia Igor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(5) C.P. al R.M., și se condamnă în baza acestei legi prin aplicarea art. 364¹ alin.(8) CPP RM la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis pentru femei.

- Măsura preventivă, arestul preventiv în privința lui Serbușca Natalia Igor se menține.

- Termenul de ispășire a pedepsei a se calcula din data pronunțării sentinței – 20 decembrie 2017, cu includerea în termenul de pedeapsă a perioadei aflării acesteia în arest preventiv și arest la domiciliu începând cu data de 03 august 2017 ora 09:45 pînă la 20 decembrie 2017.

- Acțiunea civilă înaintată de ÎCS “Nobil-Club” S.R.L. împotriva lui Serbușca Natalia Igor, se admite integral.

- S-a încasat de la Serbușca Natalia Igor, a.n. 10.09.1983, IDNP: 2001044207248, în beneficiul ÎCS “Nobil-Club” S.R.L., IDNO: 1002600053669, prejudiciul material cauzat în urma infracțiunii, în mărime de 1 357 871,64 lei (un milion trei sute cincizeci și șapte mii opt sute șaptezeci și unu lei și 64 bani).

S-a respins cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul lui Serbușca Natalia Igor a cheltuielilor de instrumentare a cauzei penale.

Împotriva Sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 20.12.2017 a declarat apel procurorul Lucia Arsenii la 21.12.2017, solicitînd încasarea de la subsemnata Serbușca Natalia în beneficiul statului cheltuielile judiciare suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal în sumă de 7280 lei.

Prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11.04.2018, la dosarul nr.Ia-488/18, a fost respins ca nefondat apelul procurorului în Procuratura Chișinău, Oficiul Principal, Lucia Arsenii, declarat împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 20.12.2017, în cauza penală privind învinuirea lui Serbușca Natalia, și a fost menținută fără modificări sentința contestată.

Instanța de apel a stabilit că termenul executării pedepsei închisorii numite lui Serbușca Natalia de calculat din 11.04.2018, cu includerea executării pedepsei efective a perioadei arestului la domiciliu și arestului preventiv de la 03.08.2017 pînă la 11.04.2018.

Pe perioada urmăririi penale și a examinării cauzei de instanța de fond și cea de apel Serbușca Natalia s-a aflat în arest la Penitenciarul nr. 13 – Chișinău.

La 26.05.2017 Serbușca Natalia a fost transferată pentru executarea pedepsei închisorii la Instituția penitenciară nr. 7 – Rusca.

Imediat după transferul condamnatei Serbușca Natalia la Instituția penitenciară nr. 7 -- Rusca pentru executarea pedepsei închisorii, aceasta s-a încadrat în activitatea de muncă, beneficiind de compensarea privilegiată a zilelor de muncă în condițiile prevăzute de Codul de executare.

În urma examinării cererii cet. Șerbușca Natalia cu privire la liberarea condiționată de pedeapsa cu închisoarea înainte de termen (conform art. 91 CP și art. art. 266 și 267 din Codul de executare al RM), a fost emisă Încheierea Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 20.07.2021, prin care s-a dispus liberarea condiționată a condamnatei Serbușca Natalia de pedeapsa închisorii stabilită prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 20.12.2017, cu executarea în continuare a pedepsei pe termenul rămas neexecutat de 1 an 7 luni și 19 zile, cu onorarea obligațiilor rezultate din titlul executoriu nr. 1-816/2017 privind restituirea prejudiciului în sumă de 1 357 871,64 lei.

Instituția penitenciară nr.7 – Rusca a declarat recurs împotriva Încheierii Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 20.07.2021, motivînd că *“instanța de judecată a ajuns pripit la concluzia că condamnată Serbușca Natalia întrunește toate condițiile pentru a fi eliberată înainte de termen”*, precum și că *“ultima nu a prezentat careva acte confirmative înaintate părții vătămate că nu are pretenții față de Serbușca Natalia”*.

Deci, norma juridică în privința căreia s-a invocat excepția de neconstituționalitate este în mod direct și nemijlocit aplicabilă la soluționarea cauzei nr. 21rji-21/21, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, pe marginea recursului declarat de Instituția penitenciară nr.7 – Rusca împotriva Încheierii Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 20.07.2021, fiind prezentă corelația dintre aceste prevederi legislative și textul Constituției, ținînd cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanța de judecată, de asemenea constituind obiect al controlului de constituționalitate conform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a IV-a a Notificii Explicative)

14. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a menționat că „nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. [...] În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anumite garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice” (*Amann vs. Elveția*, 16 februarie 2000, § 56). Nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat” (*Chorherr v. Austria*, 25 august 1993, § 25). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (*Silver și alții v. Regatul Unit*, 25 martie 1983, § 80).

La elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure.

Prin urmare, destinatarii trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat doar în baza prevederilor care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică sau prin aplicarea actelor subordonate acestui act (HCC nr.26 din 27.09.2016, §§ 49-52).

În corespundere cu prevederile art. 1 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Conform art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 din Constituția Republicii Moldova consacră dreptul la apărare care este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Prevederile relevante ale Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003:

Articolul 469. Chestiunile care urmează să fie soluționate de către instanța la executarea pedepsei

(1) La executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume:

- 1) liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal);
- 2) înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal);
- 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal);
- 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide și persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate;
- 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal);
- 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal);
- 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare (art.64 din Codul penal);
- 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoare (art.67 din Codul penal);
- 9) anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 și 91 din Codul penal);
- 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa;
- 11) executarea sentinței în cazul existenței altor hotărâri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea ultimei hotărâri;
- 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea hotărârii de condamnare;
- 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaților (art.10¹ din Codul penal);

- 13¹) internarea forțată într-o instituție fiziopneumologică (art.96¹ din Codul penal);
- 14) liberarea de pedeapsă sau ușurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situației (art. 10 și 10¹ din Codul penal), precum și excluderii din hotărârea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată;
- 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerii executării pedepsei (art. 295 din Codul de executare);
- 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare (art.97 din Codul penal);
- 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităților care apar la punerea în executare a pedepselor;
- 17¹) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților;
- 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnați.
- (2) Chestiunile privind executarea hotărârii judecătorești referitor la acțiunea civilă și alte chestiuni patrimoniale se soluționează conform dispozițiilor legislației de executare privind executarea documentelor cu caracter civil.

Articolul 471. Modul de soluționare a chestiunilor privind punerea în executare a hotărârilor judecătorești

(2) Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4) 7), 11), 12), 14)-16) și 18) poate servi și cererea condamnatului. Referitor la chestiunile prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. 1) și 2), condamnatul înaintează cererea în instanța de judecată doar dacă a fost refuzat în condițiile art. 266 alin. (3) din Codul de executare. Pentru aplicarea temeiului prevăzut la art. 469 alin. (1) pct. 14) poate declara demers și procurorul. Chestiunea specificată la art. 469 alin. (1) pct. 14) se va soluționa cu solicitarea dosarului (sau, după caz, a dosarelor) penal în a cărui bază persoana a fost condamnată.

Articolul 472. Atacarea încheierilor privind soluționarea chestiunilor referitor la executarea hotărârilor judecătorești

Încheierea instanței privind soluționarea chestiunilor referitor la executarea hotărârilor judecătorești poate fi atacată de către persoanele interesate, în termen de 15 zile, cu recurs care se judecă conform prevederilor titl.II cap.IV secț. a 2-a §2 din Partea specială.

Articolul 438. Persoanele care pot declara recurs

Recursul împotriva hotărârilor pentru care legea nu prevede calea de atac apelul poate fi declarat de persoanele menționate în art.401.

Articolul 401. Persoanele care pot declara apel

- (1) Pot declara apel:
- 1) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă;
 - 2) inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Sentințele de achitare sau de încetare a procesului penal pot fi atacate și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;
 - 3) partea vătămată, în ce privește latura penală;
 - 4) partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă;
 - 5) martorul, expertul, interpretul, traducătorul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora;
 - 6) orice persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.
- (2) Apelul poate fi declarat în numele persoanelor menționate în alin.(1) pct.2)-4) și de către apărător sau reprezentantul lor legal.

Articolul 445. Declararea recursului, renunțarea la recurs și retragerea recursului

- (1) Recursul se declară în scris de persoanele menționate la art.401 și trebuie să fie motivat.
- (2) Cererea de recurs trebuie să cuprindă:
- 1) denumirea instanței la care se depune recursul;
 - 2) numele și prenumele recurentului, calitatea procesuală sau indicarea persoanei interesele căreia le reprezintă și adresa lui;
 - 3) denumirea instanței care a pronunțat sentința, data pronunțării sentinței, numele și prenumele inculpatului în privința căruia se atacă hotărârea judecătorească, fapta constatată, dispozitivul sentinței și indicarea persoanei care a declarat recurs;
 - 4) conținutul și motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate și solicitările recurentului, cu indicarea temeiurilor prevăzute în art.444 invocate în recurs și formularea propunerilor asupra hotărârii solicitate;
 - 5) data declarării recursului și semnătura recurentului.
- (3) Cererea de recurs se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă cu atâtea copii câți participanți la proces sînt. Persoana arestată poate depune cererea de recurs la administrația locului de deținere, lăra a anexa copii.
- (4) După expirarea termenului stabilit pentru declararea recursului, instanța de judecată care a pronunțat sentința trimite, în termen de 5 zile, dosarul penal împreună cu recursul în instanța de recurs.
- (5) Renunțarea la recurs și retragerea recursului se efectuează în condițiile art.406 și 407, care se aplică în mod corespunzător.

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în jurisprudența sa, a remarcat în mod constant că principiul preeminenței dreptului impune ca orice imixtiune a autorităților în drepturile individului, pe care Convenția Europeană le protejează, să fie supusă unui control riguros. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (*Silver s.a. vs. Regatul Unit*, 25 martie 1983).

Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiecții de drept pe care îi privesc măsurile de aplicare a acestei soluții (*Păduraru vs. România*, 1 decembrie 2005, §92).

Așadar, utilizând la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 normele de trimitere la prevederile titl.II cap.IV secț. a 2-a §2 din Partea specială a acestui cod care reglementează recursul împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, Legiuitorul a operat cu sintagma "*persoanele interesate*", care în sensul art. art. 401 și 445 din Codul pot fi:

- 1) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă;
- 2) inculpatul (și/sau de către apărător sau reprezentantul legal), în ce privește latura penală și latura civilă. Sentințele de achitare sau de încetare a procesului penal pot fi atacate și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;
- 3) partea vătămată (și/sau de către apărător sau reprezentantul legal), în ce privește latura penală;
- 4) partea civilă și partea civilmente responsabilă (și/sau de către apărător sau reprezentantul legal), în ce privește latura civilă;
- 5) martorul, expertul, interpretul, traducătorul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora;
- 6) orice persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.

În speța prenotată, Instituția penitenciară nr.7 – Rusea, contestând cu recurs Încheierea Judecătorei Hincești (sediul Central) din 20.07.2021, nu întrunește nici una din calitățile procesuale prevăzute la art. 401 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova. De asemenea, Instituția penitenciară nr.7 – Rusea nici „*persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate printr-o măsură sau printr-un act al instanței*” nu poate fi considerată.

Or, conform art. 13 alin. (2) lit. a) al Legii cu privire la sistemul administrației penitenciare nr. 300/2017, pentru realizarea obiectivelor, Administrația Națională a Penitenciarelor și instituțiile subordonate: a) asigură punerea în executare a pedepselor penale privative de libertate, a măsurii preventive sub forma arestului preventiv și a sancțiunii arestului contravențional.

Totodată, pct. pct. 8-9 din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor* (anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului RM nr. 437/2018) prevede că misiunea Administrației constă în implementarea politicii statului în domeniile de activitate prevăzute la pct. 9, în modul stabilit și în limitele prevăzute de cadrul normativ. Administrația realizează funcțiile stabilite de prezentul Regulament în următoarele domenii:

- 1) punerea în executare a pedepselor penale cu închisoarea și detentiunea pe viață;
- 2) asigurarea detenției persoanelor față de care a fost aplicată măsura arestului preventiv;
- 3) punerea în executare a sancțiunilor arestului contravențional;
- 4) escortarea deținuților și/sau transferarea condamnatilor în/din străinătate conform competențelor stabilite de legislație.

Pe cale de consecință, chestiunile privind executarea hotărârii judecătorești referitor la acțiunea civilă și alte chestiuni patrimoniale se soluționează conform dispozițiilor legislației privind executarea documentelor cu caracter civil.

În acest sens urmează a fi invocate prevederile art. 469 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, conform cărora, chestiunile privind executarea hotărârii judecătorești referitor la acțiunea civilă și alte chestiuni patrimoniale se soluționează conform dispozițiilor legislației de executare privind executarea documentelor cu caracter civil.

Or, **Administrația Națională a Penitenciarelor și instituțiile sale subordonate nu au competențe legale în raport cu chestiunile privind executarea hotărârii judecătorești referitor la acțiunea civilă și alte chestiuni patrimoniale**, ce se soluționează conform dispozițiilor legislației de executare privind executarea documentelor cu caracter civil (i.e. prin intermediul executorilor judecătorești).

Notăm că criteriile de apreciere a conținutului sintagmei „*persoanele interesate*” de la 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, este atât de incertă și pretabilă unor interpretări divergente, încât subiectul investit cu dreptul de a formula un recurs împotriva unei încheieri judecătorești, emise în vederea soluționării chestiunilor cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri la executarea pedepsei, conform art. 469 din acest Cod.

Deci, norma juridică în privința căreia s-a invocat excepția de neconstituționalitate este în mod direct și nemijlocit aplicabilă la soluționarea cauzei nr. 21rji-21/21, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, pe marginea recursului declarat de Instituția penitenciară nr.7 – Rusea împotriva Încheierii Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 20.07.2021, fiind prezentă corelația dintre aceste prevederi legislative și textul Constituției, ținînd cont de principiul supremației acesteia și de pertinenta prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanța de judecată, de asemenea constituind obiect al controlului de constituționalitate conform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție.

Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. Previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise (HCC nr.4 din 20.02.2018, §§41-45).

Or, în cauza *Chevrolet vs. Franța*, Curtea Europeană a reliefat că exercitarea deplinei jurisdicții de către o instanță presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Aceasta trebuie să se bucure de plenitudine de jurisdicție, atât în ceea ce privește stabilirea faptelor, cât și în ceea ce privește aplicarea dreptului. Imposibilitatea de a se pronunța în mod independent asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană.

Curtea Europeană a menționat că instanța este aceea care trebuie să fie competentă pentru a stabili faptele, administrând probele necesare, iar apoi, pentru a alege normele juridice aplicabile, a le interpreta și a le aplica în mod concret, iar **dacă chestiunea privind stabilirea faptelor sau interpretarea dreptului se află în competența unei autorități administrative, a cărei soluție se impune instanței, știrbește plenitudinea de jurisdicție de care aceasta trebuie să se bucure.**

În jurisprudența sa Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reținut că atunci când sunt obligate, prin lege, să accepte constatările de fapt ale unor autorități administrative instanțele de judecată sunt private de competența de a desfășura o examinare independentă a litigiului cu care sunt sesizate (HCC nr.4 din 20.02.2018, §§57-59).

Or, anume o astfel de situație se figurează din conținutul recursului Instituției penitenciare nr.7 – Rusea, declarat împotriva Încheierii Judecătorei Hîncești (sediul Central) din 20.07.2021, care se prevalează în criticile sale de preeminența concluziilor comisiei administrative a penitenciarului cu privire la posibilitatea aplicării în privința condamnatului a liberării condiționate de pedeapsa penală în corespundere cu exigențele art. 91 din Codul penal, „*contestînd*” posibilitatea instanței de a examina independent și imparțial probele cauzei și de a emite o concluzie derogatorie de la opinia autorității penitenciare.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea capitolul V al Notiței Explicative)

15. Prin prezenta, în temeiul prevederilor art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(1) lit.a) din Codul jurisdicției constituționale nr.502 din 16.06.1995, art.4 alin.(1) lit.a) al Legii cu privire Curtea Constituțională nr.317 din 13.12.1994, solicităm respectuos:

- primirea spre examinare și declararea admisibilității excepției de neconstituționalitate ridicate;
- efectuarea controlului de constituționalitate a prevederilor sintagmei „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003;
- admiterea excepției de neconstituționalitate și declararea ca fiind neconstituționale (contrare articolelor 1, 23 și 26 coroborate cu art. 119 din Constituția Republicii Moldova) a prevederilor sintagmei „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, în legătură cu omisiunea Legiuitorului de a specifica în mod concret cercul participanților la proces care pot exercita recursul asupra încheierilor judecătorești emise în contextul examinării chestiunilor care urmează a fi soluționate de către instanță la executarea pedepsei (schimbările în executarea unor hotărâri) conform art. 469 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea capitolul VI din Nota Explicativă)

16.-----

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17. a) copia mandatului seria MA nr.1276363 din 08.04.2021;
- b) dosarul cauzei nr. 21rji-21/21, pendinte la Curtea de Apel Chişinău, pe marginea condamnatei Serbuşca Natalia cu privire la liberarea condiţionată de pedeapsa cu închisoarea înainte de termen (conform art. 91 CP şi art. art. 266 şi 267 din Codul de executare al RM).

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

(A se vedea capitolul VIII al Noțiței Explicative)

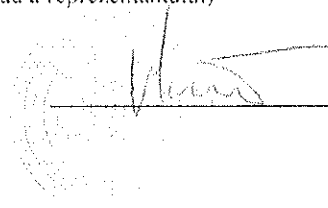
18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: mun. Chișinău

Data: 21.02.2022

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Bîrcă Valeriu, avocat

ÎNCHEIERE

22 iunie 2022,

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,
în componența

*Președintele ședinței de judecată
Judecătorii*

*Alexandru Spoială
Mihail Diaconu și Dorin Dulghieru*

Cu participarea:

- avocatului Bîrcă Valeriu
- condamnatului Serbușca Natalia

În lipsa:

- reprezentantul Penitenciarului nr. 7, Rusca al ANP MJ RM-

examinând în *ședință de judecată publică* sesizarea avocatului Bîrcă Valeriu în interesele condamnatei Serbușca Natalia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și declararea ca fiind neconstituționale (contrare articolelor 1, 23 și 26 coroborate cu art. 119 din Constituția Republicii Moldova) a prevederilor sintagmei „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, în legătură cu omisiunea Legiuitorului de a specifica în mod concret cercul participanților la proces care pot exercita recursul asupra încheierilor judecătorești emise în contextul examinării chestiunilor care urmează a fi soluționate de către instanță la executarea pedepsei (schimbările în executarea unor hotărîri) conform art. 469 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, în cauza penală, în ordine de recurs, recursul declarat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 7, Rusca al ANP MJ RM, Oleg Popovschi împotriva încheierii Judecătoria Hîncești, sediul Central din 20 iulie 2021, privind examinarea cererii avocatului Valeriu Bîrcă în interesele condamnatei Serbușca Natalia privind liberarea condiționată înainte de termen de la executarea pedepsei închisorii în temeiul art. 91 Cod penal,-

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

CONSTATĂ:

1. La data de 08 aprilie 2021, în Judecătoria Hîncești a fost înregistrată cererea avocatului Valeriu Bîrcă în interesele condamnatei Serbușca Natalia privind liberarea condiționată înainte de termen de la executarea pedepsei închisorii în temeiul art. 91 Cod penal.
2. Prin încheierea Judecătoria Hîncești, sediul Central din 20 iulie 2021, a fost admisă cererea avocatului Valeriu Bîrcă în interesele condamnatei Serbușca Natalia privind liberarea condiționată înainte de termen de la executarea

pedepsei închisorii în temeiul art. 91 Cod penal.

A fost eliberată condiționat condamnată Serbușca Natalia de pedeapsa închisorii stabilită prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 decembrie 2017, cu executarea în continuare a pedepsei, pe termenul rămas neexecutat de 1 /unu/ an 7 /șapte/ luni și 19 /nouăsprezece/ zile, cu onorarea obligațiilor rezultate din titlul executoriu nr.1-816/2017 privind restituirea prejudiciului în sumă de 1357871,64 lei.

S-a obligat condamnată Serbușca Natalia în perioada liberării condiționate să nu părăsească sau să-și schimbe domiciliul fără acordul organului ce va efectua controlul comportamentului său, precum și să nu comită alte încălcări.

S-a explicat condamnatei Serbușca Natalia că, în cazul nerespectării obligațiilor impuse prin prezenta hotărâre sau comiterii altor infracțiuni, liberarea condiționată înainte de termen de pedeapsă poate fi anulată în conformitate cu prevederile art. 91 alin. (8) din Codul penal, cu trimiterea la executarea pedepsei. S-a pus în obligația Biroului de Probațiune r-nul Ialoveni asigurarea executării prezentei încheieri.

3. Încheierea nominalizată a fost atacată cu recurs de către reprezentantul Penitenciarului nr. 7, Rusca al ANP MJ RM, Oleg Popovschi prin care solicită examinarea și admiterea prezentei cereri de recurs, formulată împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești sed. Central nr.2 lji-111/2021 din 20.07.2021, casarea încheierii Judecătoriei Hîncești nr. 2lji-111/2021 din 20.07.2021 cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea avocatului Valeriu Bîrcă înaintat în interesele condamnatei Serbușca Natalia, cu privire la aplicarea art. 91 CP RM.

4. În ședința instanței de recurs avocatul Bîrcă Valeriu în interesele condamnatei Serbușca Natalia, a înaintat sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și declararea ca fiind neconstituționale (contrare articolelor 1, 23 și 26 coroborate cu art. 119 din Constituția Republicii Moldova) a prevederilor sintagmei „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, în legătură cu omisiunea Legiuitorului de a specifica în mod concret cercul participanților la proces care pot exercita recursul asupra încheierilor judecătorești emise în contextul examinării chestiunilor care urmează a fi soluționate de către instanță la executarea pedepsei (schimbările în executarea unor hotărâri) conform art. 469 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003.

4.1 Problema abordată în cadrul prezentei sesizări rezidă în faptul că sintagma „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală nr. 122/2003, nu asigură condițiile de mlitate a legii privind previzibilitatea și claritatea, ceea ce contravine principiului accesibilității legii.

4.2 În jurisprudența sa anterioară Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat că exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și a certitudinii juridice Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară din 25-26 martie 2011, CDL-AD(2011)003rev, § 41). Principiul legalității și al certitudinii juridice consfințit prin art. 1 alin.(3) din Constituție este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră

clară și previzibilă normele adoptate. În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

4.3 La elaborarea unui act normativ **legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate**. Previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise (HCC nr.4 din 20.02.2018, §41-45, HCC nr.26 din 27.09.2016, §53, HCC nr.23 din 05.08.2021, §§ 44-45).

4.4 Pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, iară dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 69; HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 79; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 25; HCC j nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 64) (HCC nr.23 din 05.08.2021, § 53). Curtea Constituțională a Republicii Moldova a mai stabilit că, condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 64 și jurisprudența citată acolo). O normă corespunde exigenței previzibilității atunci când oferă o măsură de protecție împotriva imixtiunilor arbitrare din partea autorităților publice (Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Italia [MC], 7 iunie 2012, § 143) (HCC nr. 31 din 23.09.2021. §§ 68,70-71).

4.5 În mai multe cauze judecate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a constatat încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție, din cauza lipsei accesului la un tribunal, atunci când o regulă procedurală a fost interpretată într-o manieră imprevizibilă și în contradicție cu principiul securității juridice sau atunci când tribunalul național a manifestat un formalism excesiv (a se vedea *Franek v. Slovacia*, 11 februarie 2014, § 44 și jurisprudența citată acolo) (HCC nr. 23 din 05.08.2021, § 77).

4.6 Pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66; *Seychell v. Malta*, 28 august 2018, § 50-52) (HCC nr.23 din 05.08.2021, § 50).

4.7 O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23.11.2015, § 61; HCC ar. 6 din 19.03.2019, § 38; HCC nr. 2 din 23.01.2020, § 46, (HCC nr.23 din 05.08.2021, § 51).

4.8 La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte și principiul coerenței (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 40). Legea trebuie să asigure o legătură iogico-juridică între dispozițiile pe care

le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30.01.2018, § 45; HCC nr. 15 din 28.05.2020, §§ 43-44).

4.9 În altă ordine de idei, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a relevat că articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul de acces la un tribunal, nu obligă țările contractante să instituie tribunale de apel sau de recurs (*Dorado Baulde v. Spania* (dec.), 1 I septembrie 2015, § 18). Totuși, acolo unde există asemenea tribunale, garanțiile articolului 6 trebuie respectate, persoanelor garantându-li-se un drept efectiv de acces la un tribunal (*Mărești v. Croația*, 25 iunie 2009, § 33; *Reichman v. Franța*, 12 iulie 2016, § 29). Din această jurisprudență a Curții Europene rezultă că statul Republica Moldova trebuie să garanteze un drept efectiv de acces la un tribunal atunci când instituie un asemenea tribunal. Această concluzie este impusă și de articolul 20 alin. (1) din Constituție, care prevede că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. De asemenea, concluzia este confirmată de articolul 119 din Constituție, potrivit căruia, împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

4.10 Curtea a reiterat că atât articolul 23 alin. (2), cât și articolul 54 alin. (2) din Constituție presupun faptul că orice limitare a drepturilor fundamentale trebuie să aibă loc, în mod obligatoriu, printr-o lege. Articolul 54 alin. (2) din Constituție conține formula „prevăzută de lege”. Această formulă presupune existența unor exigențe care se referă la calitatea legii. Legea trebuie să fie accesibilă pentru persoanele vizate, clară și previzibilă în privința efectelor sale, adică trebuie să fie formulată cu o suficientă precizie pentru a le permite persoanelor vizate - dacă este necesar, cu o consiliere juridică adecvată - să prevadă, în mod rezonabil, consecințele pe care le presupune o anumită acțiune și să-și conformeze conduita.

4.11 **Expresia „prevăzută de lege” presupune, inter alia, un caracter previzibil suficient al termenilor legali** pentru a le oferi persoanelor indiciile corespunzătoare cu privire la circumstanțele și la condițiile în care autoritățile pot recurge la măsuri care le afectează drepturile garantate de Constituție (HCC nr. 26 din 10.11.2020, §§ 45-47).

4.12 Consideră că redacția art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, care operează cu sintagma „*persoanele interesate*”, ce determină cercul de persoane care pot ataca cu recurs încheierea instanței privind soluționarea chestiunilor referitor la executarea hotărârilor judecătorești (conform art. 469 alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003). este expusă ambiguu și incert, nu asigură condițiile de calitate a legii privind previzibilitatea și claritatea, ceea ce contravine principiului accesibilității legii. Astfel, textul contestat nu corespunde exigențelor principiului calității legii, garantate de articolul 23 din Constituție.

5. *Examinând materialele cauzei, în special a sesizării în speță, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul Penal consideră necesar de a admite sesizarea privind ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Bîrcă Valeriu în interesele condamnatei Serbușca Natalia, din următoarele considerente.*
6. Astfel, potrivit art. 342 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asigurătorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.
7. Succesiv, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.
8. Totodată, Colegiul Penal indică că conform art.7 alin.(2) Cod de procedură penală al Republicii Moldova, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.
9. Pct. 83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.
10. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
11. Pct. 107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de

judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

12. În continuare, instanța de recurs, ținând cont de prevederile legale sus enunțate, menționează că până în prezent o hotărâre a Curții Constituționale privind examinarea constituționalității a prevederilor sintagmei „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, în legătură cu omisiunea Legiuitorului de a specifica în mod concret cercul participanților la proces care pot exercita recursul asupra încheierilor judecătorești emise în contextul examinării chestiunilor care urmează a fi soluționate de către instanță la executarea pedepsei (schimbările în executarea unor hotărâri) conform art. 469 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, nu există, Colegiul penal a ajuns la concluzia de a admite sesizarea avocatului Bîrcă Valeriu în interesele condamnatei Serbușca Natalia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și declararea ca fiind neconstituționale (contrare articolelor 1, 23 și 26 coroborate cu art. 119 din Constituția Republicii Moldova) a prevederilor sintagmei „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, în legătură cu omisiunea Legiuitorului de a specifica în mod concret cercul participanților la proces care pot exercita recursul asupra încheierilor judecătorești emise în contextul examinării chestiunilor care urmează a fi soluționate de către instanță la executarea pedepsei (schimbările în executarea unor hotărâri) conform art. 469 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, în cauza penală, în ordine de recurs, recursul declarat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 7, Rusca al ANP MJ RM, Oleg Popovschi împotriva încheierii Judecătoria Hîncești, sediul Central din 20 iulie 2021, privind examinarea cererii avocatului Valeriu Bîrcă în interesele condamnatei Serbușca Natalia privind liberarea condiționată înainte de termen de la executarea pedepsei închisorii în temeiul art. 91 Cod penal.
13. În conformitate cu art. 7, 342, 364 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Admite sesizarea avocatului Bîrcă Valeriu în interesele condamnatei Serbușca Natalia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și declararea ca fiind neconstituționale (contrare articolelor 1, 23 și 26 coroborate cu art. 119 din Constituția Republicii Moldova) a prevederilor sintagmei „*persoanele interesate*” de la art. 472 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, în legătură cu omisiunea Legiuitorului de a specifica în mod concret cercul participanților la proces care pot exercita recursul asupra încheierilor judecătorești emise în contextul examinării chestiunilor care urmează a fi soluționate de către instanță la executarea pedepsei (schimbările în executarea unor hotărâri) conform art. 469 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003.

7

Expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către contravenientul Andrian Gheorghe Serghei, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

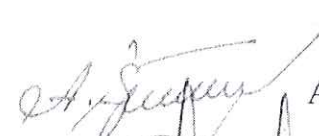
Suspendă examinarea recursului declarat de către reprezentantul Penitenciarului nr. 7, Rusca al ANP MJ RM, Oleg Popovschi împotriva încheierii Judecătoria Hîncești, sediul Central din 20 iulie 2021, privind examinarea cererii avocatului Valeriu Bîrcă în interesele condamnatei Serbușca Natalia privind liberarea condiționată înainte de termen de la executarea pedepsei închisorii în temeiul art. 91 Cod penal.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președintele ședinței, judecătorul

Judecător

Judecător

 Alexandru Spoială

 Mihail Diaconu

 Dorin Dulghieru

COPIA CORESPUNDE ORIGINALULUI
JUDECĂTOR: Diaconu M.